

Samovolnost (spontaneita) / Spontaneita (samovolnost)

Na www-stránkách Wikipedie najdeme pod hlavičkou „Evoluce“ následující výměr: „Biologická evoluce je dlouhodobý a samovolný proces, v jehož průběhu vznikl z neživé hmoty pozemský život a dále se rozvíjí a diverzifikuje.“ To je typický příklad toho, jak vědecká „mluva“ popisuje skutečnost, jak se „jeví“ (či spíše jak je „malována“), a zakrývá přitom právě ty základní problémy. Je takřka nepochopitelné, jak je vědcům myšlenkově možné připisovat „samovolnost“ tak velkým „procesům“, ale upírat ji „pravým jsoucům“, nota bene když chtějí zároveň odmítnout spontánnost sebeoživení „neživé hmoty“. Tradičně se stále ještě mluví o „náhodnosti“ genetických mutací, a teprve pak se nějaký vývojový trend vysvětluje selekcí zvnějšku, tj. z prostředí. Jednotlivému organismu, případně jednotlivé zárodečné buňce se spontaneita změny (mutace) odpírá, ale dlouho trvajícím procesu se připisuje. Co to je, takový „proces“? Je schopen vlastní aktivity (a teprve tím i samovolnosti)? Není to vůbec zbytek jakéhosi animistického atavismu? Mám právě naopak jistotu, že aktivity (a eo ipso i spontaneity, nebo skutečná aktivita se bez nějakého stupně spontaneity neobejde) je schopen jen subjekt, tedy nikoli proces, ale událostné dění, které je vnitřně, tj. subjektivně sjednocováno, integrováno v celek.

(Písek, 111025-1.)